

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Norsk Folkehjelp

For 2016

---

*”En av IEHs styrker er
flerpartssamarbeidet.”*

Til lesere av rapporten

En av IEHs styrker er flerpartssamarbeidet. Her spiller medlemsorganisasjonene en viktig rolle ved å bidra med spisskompetanse og ressurser, ved å være pådrivere i rettighetsarbeid og politisk påvirkning, og ved å bidra til å styrke oppslutningen om etisk handel. I tillegg er organisasjonene forpliktet til å stille etiske krav i egne innkjøp.

Organisasjonene i IEH er ulike og har dermed også ulikt fokus. For eksempel er arbeidstakerorganisasjoners viktigste mål å styrke fagforeninger og arbeidstakers rettigheter, og i IEH kan de dele sin kompetanse om dette viktige temaet med andre medlemmer. Frivillige organisasjoner har verdifull kunnskap om lokale forhold i produsentland, de har lokale samarbeidspartnere, og de kan gjennomføre kampanjer for å skape bred oppmerksomhet. Arbeidsgiver- og interesseorganisasjoner kan ta tak i problemstillinger medlemmene har felles og slik initiere prosjekter på vegne av mange IEH-bedrifter.

Denne rapporteringsmalen er laget slik at den skal kunne brukes av alle organisasjoner som er medlemmer i IEH. Den enkelte organisasjons rolle og fokus vil bestemme hvor detaljert de enkelte spørsmål kan besvares.

Per Bondevik
Daglig leder IEH

Forord fra: Henriette Killi Westhrin, Generalsekretær Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp har vært medlem av Initiativ for Etisk Handel (IEH) siden 2002. Som fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon er arbeidet vårt tuftet på samhold, solidaritet og menneskeverd. Med dette som utgangspunkt kjenner vi sterk forpliktelse til å oppfylle kravene til etisk handel, med særlig vekt på arbeidstakerrettigheter og respekt for menneskerettighetene.

Norsk Folkehjelps styre vedtok etiske standarder for innkjøp, investeringer og innsamling av midler i mai 2013. De ble sist revidert i 2016 og gjelder for hele organisasjonen vår, leverandører, de som forvalter våre investeringer, de vi tar i mot gaver fra og forretningspartnere. Standardene omfatter arbeids- og miljøkrav, samt andre krav som er i samsvar med bestemmelser i internasjonale konvensjoner og instrumenter, som for eksempel FN og ILO sine kjernekonvensjoner.

I 2016 fortsatte vi arbeidet for å forankre de etiske standardene i organisasjonen, samtidig som vi jobber aktivt gjennom påvirkningsarbeid for at næringslivet tar ansvar når det gjelder å sørge for en økt respekt for arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter.

For Norsk Folkehjelp dreier etisk handel seg enkelt sagt om å sette menneskeverdet høyest, og ikke la det komme i skyggen av maksimal profitt. Vi kommer til å fortsette å jobbe for et arbeidsliv med gode og forutsigbare forhold, slik at mennesker får mulighet til å forsørge seg selv og trygghet til å kunne delta i og forme samfunnet de bor i.

Om organisasjonen

Organisasjonsnavn:

Norsk Folkehjelp

Type organisasjon:

Humanitær solidaritetsorganisasjon

Beskrivelse av organisasjonen:

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær minerydding, kriseforebyggende trening og begrenset nødhjelp til lokasjoner vi befinner oss. I Norge er fokusområder sanitet og redningstjeneste, solidaritetsarbeid, integrerings- og asylspørsmål og drift av flyktningmottak. Norsk Folkehjelp har rundt 100 lag med 13.000 medlemmer i Norge i tillegg til kollektive medlemmer under LO, og vi arbeider med ulike prosjekter i 39 land over hele verden under parolen "Solidaritet i praksis".

Organisasjonens størrelse:

Antall ansatte:

2 300

Omsetning (NOK):

1 300 000 000

Land som omfattes av prioriterte programmer/prosjekter:

Norsk Folkehjelp (NF) er til enhver tid etablert i nærmere 40 land. I et flertall av disse støtter vi partnerorganisasjoner i deres arbeid knyttet til landrettigheter generelt og rettigheter i forbindelse med investeringer i land og naturressurser. Det legges spesiell vekt på rett og mulighet til organisering og politisk deltakelse, og NF tar i den forbindelse opp brudd på menneskerettigheter.

I andre deler av våre landprogram jobber vi for å kartlegge leverandører av produkter benyttet i prosjekter relatert til rydding av miner og klasebomber. Det fokuseres på leverandører av konkrete varer/tjenester for risiko mot brudd på konvensjoner og retningslinjer i forbindelse med innkjøp basert på våre vedtatte etiske standarder. Videre tar NF opp ansvarlige investeringer og aktivt eierskap i politiske forslag i Norge. NF har også vedtatt egen retningslinje for antikorrupsjon til bruk i programmene og mot partnere vi samarbeider med, og har en definert varslingsrutine etablert for eventuelle brudd på våre retningslinjer.

Kontaktinformasjon for rapporten:

Kontaktperson: Ivar Aamodt

Tittel: Controller logistikk

Epost: ivara@npaid.org

Telefon: +47 2203 7700

Innmeldingsår i IEH:

2002

Forankring i organisasjonen

Beskriv hvordan etisk handel er forankret i organisasjonen:

Navn og stilling på øverste leder med etisk handel som en del av sitt hovedansvar:

Henriette Killi Westhrin, generalsekretær

Strategier og langtidsplaner som omhandler etisk handel:

- Norsk Folkehjelps etiske standarder for innkjøp, investering og innsamling av midler
- Internasjonal strategi 2015-2019 (rettighetsbasert fokus)

Annet

Retningslinjer for innkjøp

Beskriv hva organisasjonen gjør for å kommunisere internt fokuset og innsatsen som følger av medlemskapet i IEH:

NF etiske standarder er tema i opplæring av ansatte som arbeider med anskaffelser og i interne logistikkseminar med eksempler på hva hvordan dette skal følges opp. Dette gjøres ved at vi presenterer rammeverket og diskuterer hensikt med praktiske eksempler. NF har identifisert noen typiske områder vi ønsker at ansatte skal følge med på.

NF leverer mange rettighetsbaserte prosjekter hvor våre ansatte gir råd til partnere vi arbeider sammen med på andre områder som landrettigheter, rett til organisering, miljø, korrupsjon og mer.

Fokus fremover vil bli på medlemsorganisasjonen ved å forberede en enkel veiledning som kan bidra til å påvirke riktig fokus ved kjøp av varer og tjenester

Prioriterte aktiviteter/mål i rapporteringsåret

Aktiviteter:	Status/framdrift
Vurdere implementering av nytt risiko verktøy ved frigivelse fra IEH	Forsinket på grunn av manglende ressurser ifm. med organsiering. Vil bli gjort i 2017
Fortsette klargjøring rundt etiske standarder både internt og i kommunikasjon med leverandører	Oppdatert og styrebehandlet reviderte etiske standarder. Løpende benyttet i anbudsrunder og inkludert i norske forpliktende avtaler på enkelte områder
Bidra med våre innspill til IEH, og delta aktivt i samfunnsdebatten og i prosjekter på temaer som er knyttet til menneskerettigheter, landrettigheter og folkeretten	NF har deltatt aktivt i samfunnsdebatten, blant annet i saken om Robertson Wineries, og om selskapers og investorers bånd til okkupasjonen av Palestina.

Prioriterte aktiviteter/mål for kommende rapporteringsår

Aktiviteter:

Ferdigstille og sende ut veileder for lokallag

Fortsette klargjøring rundt etiske standarder både internt og i kommunikasjon med leverandører. Vurdere å prioritere ett område som hovedinnsats for egne innkjøp i 2016.

Bidra med våre innspill til IEH, og delta aktivt i samfunnsdebatten og i prosjekter på temaer som er knyttet til menneskerettigheter, landrettigheter og folkeretten

Beslutte verktøy for å følge opp risikovurderinger i form av SHAREX eller annet

“For Norsk Folkehjelp dreier etisk handel seg enkelt sagt om å sette menneskeverdet høyest, og ikke la det komme i skyggen av maksimal profitt.”

1. Styrking av rettigheter og oppslutning om etisk handel

Styrking av arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljø og antikorrupsjon

Har organisasjonen i rapporteringsåret jobbet for å styrke arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljøhensyn eller antikorrupsjon utenfor Norge?

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste prosjekter/programmer/tiltak:

Prosjekt/program/tiltak	Beskrivelse	Etiske krav som omfattes
Dialog med fondsforvaltere om selskap i deres investeringsporteføljer som er ansvarlige for grove normbrudd.	Dialogen om investeringer i selskap som bidrar til normbrudd i Palestina fortsatte i 2016. Vi gjennomførte møter med flere investorer for å diskutere problematikken, og deler fortløpende informasjon med disse.	☒ Diskriminering ☒ Brutal behandling ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp.
Styrke fagbevegelsens rolle i CERMAQ i Chile	Har fulgt opp saken siden 2014. Bl.a med egne studier og besøk i Chile i 2014 og i 2015. Møte i 2015 med Fellesforbundets tillitsvalgte i CERMAQ i Norge ledet ikke til forespørsel om konkret oppfølging i 2016. Fellesforbundets tillitsvalgte i CERMAQ i Norge. Konkret samarbeid er ikke etablert.	☒ Fagorg. og kollektive forhandling. ☒ Helse, miljø og sikkerhet ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp.
SPU's utøvelse av aktivt eierskap i saken "Chevron - Ecuador"	Siden 2011 har Norsk Folkehjelp og IndustriEnergi forsøkt å få SPU til å utøve aktivt eierskap for å presse Chevron til å rydde opp oljesølet som ligger etter Texaco i Ecuador og komme de 30.000 saksøkerne (og rammede) i møte. Nok et brev om saken til NBIM og til Etikkrådet i mai 2016. t.	☒ Helse, miljø og sikkerhet ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp. ☒ Miljø

Prosjekt/program/tiltak	Beskrivelse	Etiske krav som omfattes
NBIM - oljefondets - forventningsdokument på menneskerettigheter	I 2015 ble ForUM, SAIH, Regnskogsfondet og Norsk Folkehjelp tatt med på råd under NBIMs utvikling av forventningsdokument på MR. Forventningsdokumentet ble publisert i februar 2016. Vi fikk ikke gjennomslag for alle forslag, men menneskerettighetsdokumentet, publisert i februar 2016, er et skritt i riktig retning fram mot bindende retningslinjer for investorer og selskaper.	☒ Tvangsarbeid ☒ Fagorg. og kollektive forhandling. ☒ Barnearbeid ☒ Diskriminering ☒ Brutal behandling ☒ Helse, miljø og sikkerhet ☒ Lønn ☒ Arbeidstid ☒ Regulære ansettelse ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp. ☒ Korrupsjon
Fremme forholdene til de streikende arbeiderne hos Robertson Wineries i Sør-Afrika.	Sammen med fagforeningen CSAAWU fremmet Norsk Folkehjelp krav til Vinmonopolet, og tilrettela for at Deneco Dubé fra CSAAWU fikk mulighet til å møte Vinmonopolet her i Norge. Med støtte fra blant annet Norsk Folkehjelp klarte CSAAWU å sørge for at de 220 familiene til de streikende fikk et minimum av mat og andre nødvendigheter de 14 ukene streiken varte. Dialogen med Norsk Folkehjelp og CSAAWU førte til at Vinmonopolet bestemte seg for å gjennomføre en revisjon av arbeidsforholdene hos Robertson Wineries, og prosedyrer knyttet til etisk sertifisering.	☒ Fagorg. og kollektive forhandling. ☒ Helse, miljø og sikkerhet ☒ Lønn ☒ Arbeidstid
Statkraft i Chile	Statkraft har investert i vannkraftverk i Pilmaiken. En videre utbygging i Pilmaiken møter motstand fra Mapuche-organisasjoner. I Norge har FIVAS og Norsk Folkehjelp gitt sin støtte til at representanter fra mapuche-organisasjoner får møte Statkraft og samiske organisasjoner i Norge. Vi har også argumentert i åpent møte i mai med Statkraft om at selskapet er i samme situasjon nå som da SNPower måtte trekke seg fra Trayenko prosjektet i 2011. Vi har også gitt informasjon og råd til El&IT	☒ Marginaliserte befolkningsgrupp.

	Forbundet i Pilmaiken-saken	
Norfund i Honduras	<p>Siden 2014 har Norsk Folkehjelp og Latin-Amerika gruppene i Norge hatt korrespondanse og møter med NORFUND om investeringen i Honduras største bank, FICOHSA, som var sentral i å legitimere statskuppet i 2009 og som er sentral samarbeidspartner til Miguel Facousse - som bruker private sikkerhetsstyrker i en pågående jordkonflikt siden 2010. Norfunds investering bidrar til å hindre demokrati, øke brudd på MR, øke sosial konflikt og hemmer utvikling. Vi kritiserer Norfund for ikke å ha kontakt med honduranske MR og sosiale organisasjoner som ledd i aktsomhetsvurderinger. Dette er formidlet i brev i 2016 til Norfund fra Norsk Folkehjelp, LAG og Fagforbundet El&It. Sammen med flere organisasjoner har vi også formidlet denne bekymringen til utenriksministeren.</p>	

Styrke oppslutningen om etisk handel

Har organisasjonen i rapporteringsåret gjort tiltak for å styrke oppslutningen om etisk handel:

Ja

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste tiltakene:

Tiltak	Beskrivelse
Lansering av engelsk oversettelse av "Farlige forbindelser II: norske bånd til den israelske okkupasjonen.	Rapporten som ble lansert i 2015 ble oversatt til engelsk i 2016. Dette bidrar til å sette næringslivets samfunnsansvar i Palestina på agendaen også utenfor Norges grenser.
Skryt til Storebrand for ansvarlige investeringer	Norsk Folkehjelp og Fagforbundet skrev sendte et brev til Storebrand, som ligger ute på våre nettsider, hvor vi berømmet Storebrand for innsatsen for å sikre at de ikke bidrar til alvorlig normbrudd i de okkuperte palestinske områdene.

Tiltak	Beskrivelse
Få flere kommuner til å slutte å handle med bosettervarer.	Norsk Folkehjelp, sammen med andre organisasjoner, støtter opp om arbeidet for å flere kommuner til å slutte å handle med varer fra ulovlige bosettinger på okkupert palestinsk område. Tromsø og Trondheim vedtok i 2016 å slutte å handle med bosettervarer. Norsk Folkehjelp ønsker å bidra til at flere kommuner følger etter.
Innspill til FN-database om selskaper som bidrar til bosettingsvirksomhet i Palestina.	FNs høykommisær for menneskerettigheter skal lage en database over selskaper som bidrar til ulovlig bosettingsvirksomhet. Sammen med Fagforbundet sendte Norsk Folkehjelp inn innspill med informasjon om hvilke selskap vi oppfordrer investorer til å utelukke fra sine porteføljer, og hvilke selskaper som er tilstede i Norge og som har virksomhet som bidrar til okkupasjonen

Deling av kompetanse og erfaringer

Har organisasjonen i rapporteringsåret delt kunnskap om eller erfaringer med etisk handel med bedrifter eller andre organisasjoner?

Ja

Hvis ja, gi en nærmere beskrivelse

Vi har diskutert prinsipper med leverandører og i felles logistikkforum med andre norske organisasjoner, og bidratt til at etiske standarder er del av felles innkjøpsavtaler på biler som eksempel.

2. Oppfølging av leverandører og samarbeidspartnere

Forankring av etiske krav hos leverandører og samarbeidspartnere

Oppgi en nettside til organisasjonens retningslinjer for etisk handel, eller legg dem ved:

<https://www.folkehjelp.no/Om-oss/Etikk/Etiske-standarder>

Beskriv hvordan kravene i retningslinjene blir formidlet til organisasjonens leverandører og samarbeidspartnere:

Vi inkluderer våre etiske standarder i større anbud med skriftlig aksept hvor det er rimelig å forvente at leverandører har forståelse og oversikt over eget arbeid og underleverandører. Fokus på forhold som korrupsjon og miljø med definerte retningslinjer og varslingskanaler rundt samarbeidsforholdet med partnere, leverandører og egne ansatte.

Screening av nye leverandører og samarbeidspartnere

Beskriv hvordan organisasjonen innlemmer hensynet til etisk handel når nye leverandører og samarbeidspartnere velges:

Alle nye leverandører har krav til å fylle i NF leverandørskjema, hvor referanse til våre etiske retningslinjer og vår tilgang til å foreta uanmeldt revisjon eller la eksterne interessenter foreta dette på våre vegne er beskrevet. Markedsavdelingen har innført kontroll med alle donasjoner eller samarbeidsavtaler over kr. 10.000, og fondsmegler er gjort kjent med krav til forvaltning av NFs frie midler.

Oversikt over eksisterende leverandørkjede

Beskriv hva organisasjonen har gjort for å kartlegge risiko for brudd på retningslinjene for etisk handel til de viktigste varer og tjenester som kjøpes inn?

En stor mengde av våre innkjøp gjøres lokalt og er små i omfang. Med veldig ulike leverandører for dette legges det vekt på å sikre følgende prioriterte leveranseområder:

- Tekstil-, beskyttelses- og arbeidsuniform artikler,
- Profileringsartikler,
- Vakt-, rengjørings- og vedlikeholdstjenester,
- Trykk- og distribusjonstjenester,
- Lokale konstruksjons- og byggetjenester,
- Hotell- og konferanseleveranser
- Lokalt vurderte risikoleverandører i enheter utfra etiske standarder.

Innen disse områder skal det sjekkes for arbeidsforhold, tariff lønn/avtaler og andre forhold i leveransekjeden via leverandørskjema og opplysning om hvilke etiske standarder de følger i forespørsler mv. som et minimum. I tillegg gjør vårt prosjektarbeide at vi har fokus på norske investeringer og handelsrelasjoner i utlandet med tanke på bl.a. land- og ressursrettigheter.

Hvis kartlagt, beskriv de viktigste utfordringene som er identifisert. Beskriv spesielt:

Hvilke produsentland som anses å være knyttet til høyest risiko:

Kina, Cambodia, Laos, Myanmar, Vietnam, Thailand, Zimbabwe, Kenya, Sør-Afrika og India

---

Hvilke etiske krav som er mest utsatt for brudd:

HMS, lønn/arbeidstid, barnarbeid , organisering- og forhandlingsrett, korrupsjon og inhumane arbeidsforhold.

Tiltak for å redusere risiko og oppnå forbedringer

Beskriv hvilke tiltak organisasjonen har gjennomført for å redusere risikoen for brudd på retningslinjene for etisk handel og bidra til forbedringer:

Fokus ligger på følgende tiltak:

- Intern kompetansebygging av ansatte involvert i innkjøp og prosjektimplementering
- Innlemmelse av etiske standarder i større anbud, kontrakter og avtaler
- Bevisstgjøring av ansatte og leverandører involvert i investerings- og markedsarbeidet

Kontakt:

Norsk Folkehjelp

Ivar Aamodt

ivara@npaid.org

+47 2203 7700